

WYMAGANIA EDUKACYJNE

NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH ŚRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN

Z HISTORII W KLASIE IV

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę dopuszczającą, nie posiada podstawowych wiadomości i umiejętności niezbędnych do kontynuowania nauki oraz przyswajania nowych treści w klasie wyższej.

Wymagania edukacyjne na ocenę:				
dopuszczającą	dostateczną	dobrą	bardzo dobrą	celującą
Uczeń:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dopuszczającej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dostatecznej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny dobrej, a ponadto:	Uczeń posiada wiedzę i umiejętności określone dla oceny bardzo dobrej, a ponadto:
Refleksja nad historią jako nauką				
- poprawnie posługuje się pojęciami: <i>historia, przeszłość, legenda, baśń, archeologia, źródła historyczne</i> - odróżnia przeszłość od współczesności - wyjaśnia, czym są baśnie i legendy - wyjaśnia, kim są i czym się zajmują historycy	- podaje przykłady postaci legendarnych oraz historycznych - rozdziela pracę historyków i archeologów - wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki - dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych	- wyjaśnia, dlaczego poznajemy historię - wskazuje elementy prawdziwe i fikcyjne w opowieściach - rozumie różnicę między historią a archeologią - rozumie znaczenie pracy archeologów dla poznania historii człowieka - wymienia przyczyny i skutki wydarzeń - wskazuje różne przykłady źródeł niematerialnych oraz źródeł materialnych pisanych i niepisanych - rozumie, czym jest wiarygodność źródła - z pomocą nauczyciela ocenia, czy źródło jest wiarygodne	- wyjaśnia znaczenie uczenia się historii dla współczesnego życia - samodzielnie odróżnia historię od fikcji literackiej - podaje przykłady legend i baśni oraz wskazuje ich cechy - omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów - wyjaśnia, jak sprawdza się wiarygodność źródeł - samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela - korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela - potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	- samodzielnie i trafnie analizuje różnice między historią, legendą a fikcją literacką - porównuje różne formy przekazywania wiedzy o przeszłości (historia, opowieści, legendy) - samodzielnie ocenia wiarygodność źródła, uwzględniając autora oraz cel i kontekst historyczny jego powstania - korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie - samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje - umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami

		• analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela		poznany w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
Elementy historii rodzinnej, lokalnej i regionalnej				
• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>rodzina, krewny, przodek, pokolenie, pamiątki rodzinne, region, mała ojczyzna, duża ojczyzna</i> • podaje przykłady pamiątek rodzinnych • zna nazewnictwo stosowane do określenia relacji między najbliższymi członkami rodziny • podaje nazwę regionu, w którym mieszka i wskazuje go na mapie Polski • rozumie, czym są zabytki i dlaczego są ważne • wymienia najważniejsze zabytki w swoim miejscu zamieszkania	• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>drzewo genealogiczne, tradycja rodzinna, zwyczaj, obrzęd, tradycja</i> • z pomocą nauczyciela przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny lub wybranej postaci (historycznej lub literackiej) • podaje przykłady tradycji rodzinnych • rozumie, że różne regiony Polski mają inne tradycje i zwyczaje • podaje proste przykłady tradycji lokalnych • wymienia zwyczaj, obrzęd lub tradycje pochodzące z regionu, w którym mieszka • z pomocą nauczyciela rozpoznaje ślady przeszłości w swojej miejscowości • podaje przykłady działań, które pomagają poznawać historię lokalną • dostrzega ograniczenia legend jako źródeł historycznych	• poprawnie posługuje się pojęciem: <i>genealogia</i> • wyjaśnia znaczenie pamiątek rodzinnych dla zachowania historii rodziny • poprawnie odczytuje proste drzewo genealogiczne • analizując mapę, wymienia główne regiony Polski i najważniejsze miasta oraz wskazuje ich położenie • rozumie różnicę między małą i dużą ojczyzną • wskazuje różnice kulturowe i historyczne między regionami • wymienia postacie szczególnie zasłużone dla małej ojczyzny i identyfikuje formy ich upamiętnienia • wymienia zabytki historyczne w swoim regionie • rozumie znaczenie i konieczność ochrony zabytków historycznych w swoim regionie • wyjaśnia, czego można dowiedzieć się z legend	• wyjaśnia znaczenie pamiątek rodzinnych i ich rolę w przekazywaniu historii • omawia, jak tradycje rodzinne budują więzi między pokoleniami • samodzielnie tworzy proste drzewo genealogiczne najbliższej rodziny lub wybranej postaci historycznej • opisuje historię swojej rodziny na podstawie drzewa genealogicznego • omawia regiony Polski • samodzielnie rozpoznaje ślady przeszłości w swojej miejscowości i podejmuje próby ich odczytania • przedstawia legendy związane ze swoją okolicą i wskazuje w nich elementy poświadczone historycznie i fikcyjne • samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela	• samodzielnie porządkuje zebrane informacje o historii własnej (lub wybranej) rodziny w uporządkowaną opowieść • wyjaśnia rolę tradycji rodzinnych w budowaniu tożsamości i więzi międzypokoleniowych • porównuje tradycje i kulturę różnych regionów Polski • omawia rolę gwary i dziedzictwa regionalnego • samodzielnie odczytuje ślady przeszłości w swojej miejscowości • w oparciu o zebrane informacje przedstawia historię swojej okolicy • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznany w czasie lekcji innych przedmiotów

		• analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela	• potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
Wspólnota państwowa				
• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>ojczyzna, patriotyzm, państwo, naród, symbole narodowe</i> • wskazuje na mapie: współczesne państwo polskie i jego granice, stolicę państwa • zna oficjalną nazwę państwa polskiego • wymienia i rozpoznaje polskie symbole narodowe • wymienia najważniejsze polskie święta państwowe i podaje daty, w których się je obchodzi	• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>wspólnota, Polonia</i> • przedstawia polskie symbole narodowe • identyfikuje symbole Unii Europejskiej: flagę i hymn	• wyjaśnia, czym jest wspólnota państwowa i narodowa • omawia genezę polskich symboli narodowych • przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela	• wyjaśnia znaczenie świąt państwowych dla budowania wspólnoty • wyjaśnia znaczenie symboli narodowych dla wspólnoty narodowej i państwowej • wyjaśnia znaczenie obrzędów, tradycji i zwyczajów regionalnych dla budowania wspólnoty i wskazuje ich odmienność w różnych częściach Polski • wyjaśnia znaczenie symboli Unii Europejskiej dla mieszkańców Polski • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• analizuje znaczenie narodu w historii i współczesności • rozumie znaczenie symboli Unii Europejskiej w kontekście integracji europejskiej • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznаныmi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
Czas i miejsce wydarzeń historycznych				
• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>data, wiek, stulecie, tysiąclecie, oś czasu, mapa, plan, legenda, skala</i> • umieszcza daty na osi czasu	• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e., era, epoka historyczna, starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność</i>	• przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformułowaniami: <i>początek, środek, koniec stulecia, przełom wieków</i> • określa początek i koniec wieku	• wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery • przy określeniu datacji wydarzenia posługuje się sformulowaniem: <i>półwiecze</i>	• charakteryzuje główne epoki historyczne • łączy informacje z mapy z innymi źródłami wiedzy • wyciąga trafne i złożone wnioski na podstawie mapy

• określa, w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie • poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e. i n.e. • oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery • wymienia elementy mapy historycznej	• zamienia cyfry arabskie na rzymskie i cyfry rzymskie na arabskie • podaje cezury czasowe epok historycznych • oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er • wyjaśnia, czym różni się mapa historyczna od planu historycznego • odczytuje podstawowe informacje z mapy i planu historycznego • poprawnie korzysta z legendy	• przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych • samodzielnie odczytuje informacje z mapy i planu historycznego • rozumie, czym jest skala i do czego służy • wyjaśnia znaczenie legendy mapy i poprawnie interpretuje jej symbole • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• określa początek i koniec półwiecza • określa, w której połowie wieku miało miejsce dane wydarzenie • wyjaśnia, jak historycy wykorzystują mapy do badania przeszłości • samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• podejmuje próbę stworzenia własnej mapy historycznej związanej z wybranym wydarzeniem lub procesem z historii małej ojczyzny • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznаныmi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
---	---	--	--	--

Od jaskiń do miast – początki cywilizacji

• z pomocą nauczyciela posługuje się pojęciami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia, człowiek rozumny, cywilizacja, faraon, społeczeństwo (grupa społeczna), piramida, hieroglify, pismo obrazkowe, pismo klinowe, pismo alfabetyczne</i> • wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil • opisuje różnice między człowiekiem pierwotnym a współczesnym	• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>rewolucja neolityczna, Żyzny Półksiężyc, politeizm, mumifikacja, życie pozagrobowe</i> • wskazuje na mapie: obszar Żyznego Półksiężycza • opisuje początki rolnictwa i udomowienie zwierząt • wymienia korzyści, które dały człowiekowi umiejętności uprawy ziemi i hodowli zwierząt • wyjaśnia znaczenie Nilu dla rolnictwa, życia i rozwoju państwa	• wyjaśnia różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia • wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna • opisuje cechy i umiejętności przodków człowieka rozumnego • wyjaśnia zależność między warunkami przyrodniczymi a życiem ludzi w Egipcie • charakteryzuje strukturę społeczną Egiptu	• wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia • wyjaśnia długofalowe skutki rewolucji neolitycznej • wskazuje szlaki, którymi ludność zasiedliła różne kontynenty • przedstawia oraz porównuje prawa i obowiązki różnych grup społecznych w Egipcie • wskazuje wady i zalety silnej pozycji faraona w Egipcie	• analizuje znaczenie rewolucji neolitycznej dla rozwoju cywilizacji • wyciąga wnioski dotyczące zmian w sposobie życia człowieka • wymienia i charakteryzuje najbardziej znane dzieła sztuki egipskiej • sytuuje w przestrzeni obszary związane z rozwojem pisma (Mezopotamia, Egipt, Fenicja) • ocenia znaczenie wynalezienia alfabetu dla rozwoju komunikacji i kultury
--	---	---	---	--

• opisuje warunki życia w starożytnym Egipcie • opisuje wygląd piramid	• opisuje system sprawowania władzy w Egipcie • wymienia grupy społeczne w Egipcie • wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej • wyjaśnia, na czym polegała mumifikacja i jaki był cel tego procesu • rozpoznaje różne rodzaje pisma • wymienia najważniejsze korzyści związane z wynalezieniem pisma	• opisuje rozwój nauki egipskiej i jej znaczenie w życiu codziennym • podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan • opisuje, w jaki sposób wznoszono piramidy • charakteryzuje znaczenie pisma dla rozwoju cywilizacji • wyjaśnia proces ewolucji pisma (od piktogramów do alfabetu) • przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły • wyjaśnia rolę Fenicjan w stworzeniu alfabetu • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• wyjaśnia, jak politeizm wpływał na życie Egipcjan • wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny • wskazuje związki między rozwojem pisma a rozwojem państw i społeczeństw • porównuje różne rodzaje pisma i wskazuje ich zalety oraz ograniczenia • porównuje znaczenie pisma w czasach starożytnych i współcześnie • samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznаныmi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
Dziedzictwo starożytnej Grecji				
• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>Hellada, Hellenowie, miasto-państwo (polis), mit, mitologia, heros, demokracja, obywatele, zgromadzenie ludowe, filozofia, igrzyska, olimpiada</i>	• poprawnie posługuje się pojęciami: <i>agora, Akropol, Partenon, pięciobój olimpijski tragedia, komedia, epos</i> • identyfikuje postać: Homera	• identyfikuje postać: Peryklesa i opisuje jego rolę jako przywódcy Aten • identyfikuje postacie czołowych greckich twórców i uczonych: Fidiasza, Myrona, Sofoklesa, Pitagorasa, Hipokratesa, Archimedes, Sokratesa, Platona,	• dostrzega podobieństwa i różnice między ustrojem Aten i Egiptu • podejmuje próby oceny ustroju Aten – wskazuje jego wady i zalety • opisuje znaczenie wierzeń i mitów w życiu Greków	• porównuje demokrację ateńską ze współczesnymi systemami demokratycznymi • wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): <i>pięta Achillesa</i> itp.

• wskazuje na mapie: Grecję i jej wyspy oraz otaczające morza, Ateny • opisuje położenie geograficzne i warunki naturalne starożytnej Grecji • opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten • wymienia różne zajęcia mieszkańców Aten • wymienia najważniejszych bogów i herosów greckich • wymienia różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji • opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów • przedstawia rolę sportu w starożytnej Grecji • wymienia dyscypliny sportowe starożytnych igrzysk olimpijskich	• zna i zaznacza na osi czasu datę: pierwszych starożytnych igrzysk olimpijskich (776 r. p.n.e.) • umiejscawia w czasie powstanie i rozwój demokracji ateńskiej oraz ją charakteryzuje • wymienia cechy ustroju Aten • wymienia czynniki łączące starożytnych Greków • przedstawia wierzenia starożytnych Greków • podaje przykłady greckich dokonań w zakresie architektury i sztuki • wyjaśnia, czym zajmowali się filozofowie • opisuje wygląd starożytnego teatru greckiego	Arystotelesa oraz łączy ich z właściwymi polami aktywności • wskazuje na mapie współczesnego świata: zasięg cywilizacji greckiej • wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis) • wyjaśnia, czym była demokracja ateńska (udział obywateli w podejmowaniu decyzji) • opisuje organizację społeczeństwa w Atenach peryklejskich • charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali • przedstawia dokonania nauki greckiej • dostrzega i wyjaśnia różnice między tragedią a komedią • przedstawia treść <i>Iliady</i> i <i>Odysei</i> • przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich • analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela • dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	• wyjaśnia, jak mity greckie wpływały i wpływają na sztukę i literaturę • omawia dokonania najważniejszych filozofów, wskazując podstawowe różnice między ich poglądami • wskazuje cechy charakterystyczne sztuki greckiej • wyjaśnia, jak filozofia wpłynęła na sposób myślenia Greków o świecie i człowieku • dostrzega podobieństwa i różnice pomiędzy współczesnym oraz antycznym teatrem • dostrzega podobieństwa i różnice pomiędzy współczesnymi oraz antycznymi igrzyskami • samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela • bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	• wyjaśnia, jak mity greckie kształtowały sposób myślenia i wartości Greków • podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę • ocenia rolę sportu w życiu Greków i jego znaczenie społeczne oraz religijne • opisuje wpływ kultury starożytnej Grecji na współczesną kulturę • korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie • samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje • umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznaczonymi w czasie lekcji innych przedmiotów • potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi • potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
--	--	---	---	--

Dziedzictwo starożytnego Rzymu

- poprawnie posługuje się pojęciami: *imperium, Imperium Rzymskie, obywatele, zgromadzenie ludowe, cesarz, prowincje, legiony, legionista, barbarzyńcy, amfiteatr, Koloseum, Circus Maximus, gladiator, niewolnicy, triumf, łuk triumfalny, lacina,*

- wskazuje na mapie: Półwysep Apeniński, Rzym

- wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca

- przedstawia uzbrojenie rzymskiego legionisty

- przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych mieszkańców Rzymu

- wymienia najważniejsze dokonania starożytnych Rzymian

- poprawnie posługuje się pojęciami: *Italia, Forum Romanum, królestwo, republika, cesarstwo, senat, patrycjusze, plebejusze, akwedukt, termy, Prawo XII tablic, prawo rzymskie, romanizacja, języki romańskie*

- zna i zaznacza na osi czasu daty: założenia Rzymu (753 r. p.n.e.), upadku cesarstwa zachodniorzymskiego (476 r. n.e.)

- identyfikuje postacie: Gajusza Juliusza Cezara, Oktawiana Augusta

- przedstawia legendarne początki Rzymu

- porządkuje chronologicznie formy ustrojowe Rzymu

- wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały

- wymienia grupy społeczeństwa rzymskiego

- charakteryzuje rozrywki starożytnych Rzymian

- wyjaśnia sens powiedzenia: *Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu*

- wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem

- wymienia przykłady materialnych śladów imperium

- zna i zaznacza na osi czasu datę: podziału cesarstwa rzymskiego na część zachodnią i wschodnią (395 r. n.e.)

- wskazuje charakterystyczne cechy ustroju Rzymu w czasach królestwa, republiki, cesarstwa

- charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego

- opisuje ekspansję terytorialną Rzymu i jej przyczyny

- charakteryzuje życie i obowiązki rzymskiego legionisty

- opisuje przyczyny podziału cesarstwa na wschodnie i zachodnie

- opisuje przyczyny i skutki upadku cesarstwa zachodniego

- opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum

- wymienia greckie odpowiedniki najważniejszych rzymskich bóstw

- wyjaśnia, na czym polegała romanizacja

- podaje przykłady wybitnych dzieł sztuki i architektury rzymskiej

- przedstawia rolę prawa i okoliczności jego spisania w Rzymie

- wyjaśnia, dlaczego Rzymianie przykładali dużą wagę do budowy sieci dróg

- omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej

- wyjaśnia, jak była zorganizowana rzymska armia i dlaczego była skuteczna

- przedstawia na mapie najdalszy zasięg imperium

- porównuje położenie patrycjuszy, plebejuszy i niewolników

- ocenia położenie przedstawicieli różnych grup społecznych

- opisuje Rzym jako centrum polityczne, społeczne i kulturalne imperium

- wyjaśnia, jak wierzenia Greków wpłynęły na wierzenia Rzymian

- wyjaśnia znaczenie łaciny dla rozwoju języków europejskich

- podejmuje próby oceny procesu romanizacji z punktu widzenia imperium oraz mieszkańców prowincji

- wyjaśnia, dlaczego ślady oddziaływania Rzymu odnajdujemy poza jego granicami

- omawia wpływ cywilizacji rzymskiej na współczesną Europę

- samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela

- wyjaśnia różnice w rozumieniu pojęcia *republika* w antyku i współcześnie

- przedstawia funkcje pełnione przez senat w ustroju współczesnej Polski

- analizuje przyczyny upadku cesarstwa zachodniorzymskiego

- porównuje starożytny Rzym ze współczesnymi wielkimi miastami

- porównuje rozrywki starożytnych Rzymian ze współczesnymi i poddaje je ocenie moralnej

- ocenia, które z dokonań Rzymian było najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź

- wyciąga wnioski dotyczące trwałości dziedzictwa rzymskiego

- korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie

- samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje

- umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznanymi w czasie lekcji innych przedmiotów

- potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi

- potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej

	wymienia główne cechy religii starożytnych Rzymian	- analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela - dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	- korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela - bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) - potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
--	--	--	---	--

Narodziny chrześcijaństwa

- poprawnie posługuje się pojęciami: <i>Żydzi, Dekalog, judaizm, monoteizm, chrześcijaństwo, chrześcijanie, apostołowie</i> - identyfikuje postać: Jezusa z Nazaretu - wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę - wyjaśnia okoliczności, w jakich doszło do powstania chrześcijaństwa - opowiada o życiu i działalności Jezusa Chrystusa - dostrzega zasadnicze różnice między chrześcijaństwem a wierzeniami starożytnych Rzymian	- poprawnie posługuje się pojęciami: <i>Jahwe, Mesjasz</i> - wymienia najważniejsze informacje na temat wierzeń Żydów - sytytuje początki chrześcijaństwa we właściwym wieku - podaje przynajmniej jedną przyczynę prześladowań chrześcijan - charakteryzuje działalność apostołów po ukrzyżowaniu Jezusa	- poprawnie posługuje się pojęciem: <i>wolność religijna</i> - identyfikuje postać: Konstantyna Wielkiego - opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie - wyjaśnia znaczenie Edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa - analizuje i interpretuje źródła historyczne pod kierunkiem nauczyciela - dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy)	- identyfikuje postacie: świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu - zna i zaznacza na osi czasu daty: ukrzyżowania Jezusa i początków chrześcijaństwa (33 r. n.e.), wydania Edyktu mediolańskiego (313 r. n.e.) - analizuje przyczyny i skutki prześladowań chrześcijan - analizując mapę, opisuje proces rozprzestrzeniania się chrześcijaństwa w imperium rzymskim - samodzielnie rozwiązuje problemy i zadania postawione przez nauczyciela - korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela - bardzo dobrze posługuje się mapą historyczną (potrafi odczytać zawarte w niej informacje i posługiwać się legendą mapy) - potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji	- potrafi uzasadnić atrakcyjność chrześcijaństwa dla różnych grup społecznych w Rzymie (np. niewolników, ludzi ubogich) - korzysta ze źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela i zdobytych samodzielnie - samodzielnie interpretuje źródła, potrafi łączyć zawarte w nich informacje - umie powiązać problematykę historyczną z zagadnieniami poznanymi w czasie lekcji innych przedmiotów - potrafi powiązać dzieje własnego regionu z historią Polski lub z dziejami powszechnymi - potrafi udowodnić swoje zdanie, używając odpowiedniej argumentacji, posługując się przy tym bogatym słownictwem i pojęciami charakterystycznymi dla nauki historycznej
---	---	--	--	---

Doświadczenia edukacyjne				
Uczeń indywidualnie gromadzi informacje na temat wybranej postaci historycznej z aktualnie omawianego okresu historycznego, dokonuje analizy jej działalności, formułuje własną ocenę i przedstawia ją w formie ustalonej z nauczycielem				
• podejmuje działania jedynie przy dużej pomocy nauczyciela • ma trudności ze znalezieniem i wykorzystaniem informacji • opis jest niepełny lub zawiera liczne błędy • wykazuje minimalne zaangażowanie	• przygotowuje prosty opis postaci z pomocą nauczyciela • korzysta z jednego, wskazanego źródła • gromadzi podstawowe informacje o postaci, choć nie zawsze poprawne • tworzy krótki i mało szczegółowy opis • popełnia błędy językowe i merytoryczne	• przygotowuje opis postaci z niewielką pomocą • korzysta z podstawowych źródeł informacji • rozumie ogólne znaczenie postaci • tworzy poprawny, lecz niezbyt szczegółowy opis • popełnia nieliczne błędy językowe lub rzeczowe	• samodzielnie przygotowuje opis postaci • korzysta z kilku źródeł informacji • tworzy uporządkowany i poprawny opis (zawierający najważniejsze informacje) • zachowuje poprawność językową i merytoryczną	• korzysta z różnorodnych, wiarygodnych źródeł informacji • bardzo dobrze rozumie znaczenie postaci i jej rolę w historii • tworzy wyczerpujący, uporządkowany i ciekawy opis (uwzględnia m.in. życie, dokonania, znaczenie historyczne) • dba o poprawność językową i bogate słownictwo • wykazuje się samodzielnością i zaangażowaniem
Uczeń indywidualnie poszukuje informacji i śladów materialnych dotyczących zabytku lub wydarzenia z historii lokalnej, a następnie przedstawia wyniki swoich badań w formie ustalonej z nauczycielem				
• podejmuje działania jedynie przy dużej pomocy nauczyciela • ma trudności ze znalezieniem i wykorzystaniem informacji • opis jest niepełny lub zawiera liczne błędy • wykazuje minimalne zaangażowanie	• przygotowuje prosty opis zabytku lub wydarzenia z pomocą nauczyciela • korzysta z jednego, wskazanego źródła • gromadzi podstawowe informacje o zabytku lub wydarzeniu, choć nie zawsze poprawne • tworzy krótki i mało szczegółowy opis • popełnia błędy językowe i merytoryczne	• przygotowuje opis zabytku lub wydarzenia z niewielką pomocą • korzysta z podstawowych źródeł informacji • rozumie ogólne znaczenie zabytku i wydarzenia • tworzy poprawny, lecz niezbyt rozbudowany opis • popełnia nieliczne błędy językowe lub rzeczowe	• samodzielnie przygotowuje opis zabytku lub wydarzenia • korzysta z kilku źródeł informacji • tworzy uporządkowany i poprawny opis • zachowuje poprawność językową i merytoryczną	• korzysta z różnorodnych, wiarygodnych źródeł informacji • bardzo dobrze rozumie znaczenie zabytku lub wydarzenia i potrafi je szeroko wyjaśnić • tworzy wyczerpujący, logiczny i ciekawy opis (uwzględnia np. funkcję i styl architektoniczny zabytku, przyczyny, przebieg oraz skutki wydarzenia, a także ciekawostki) • dba o poprawność językową i bogate słownictwo • wykazuje się samodzielnością i zaangażowaniem

Uczniowie w grupie wybierają element tradycji regionalnej lub lokalnej (np. obrzęd, zwyczaj, potrawę), analizują jego historię, prezentują w sposób ustalony z nauczycielem jego genezę i znaczenie we współczesnym życiu lokalnej społeczności

• wykonuje swoje zadania tylko przy dużej pomocy • ma trudności ze znalezieniem i wykorzystaniem informacji • wykazuje minimalną wiedzę na temat wybranego elementu tradycji regionalnej lub lokalnej • wykazuje minimalne zaangażowanie podczas pracy w grupie	• wykonuje proste zadania przy przygotowaniu informacji na temat wybranego elementu tradycji z pomocą nauczyciela lub grupy • korzysta z jednego, wskazanego źródła informacji • ma podstawową wiedzę o tradycji, choć popełnia błędy • wykazuje pewne zaangażowanie	• wykonuje przydzielone zadania związane z przygotowaniem ustalonej formy prezentacji informacji na temat tradycji, czasem z niewielką pomocą • rozumie ogólne znaczenie tradycji • przygotowuje poprawne, choć mniej rozbudowane materiały • współpracuje z grupą	• aktywnie uczestniczy w pracy grupy przy przygotowaniu ustalonej formy prezentacji informacji związanych z tradycją • wywiązuje się ze swoich zadań i współpracuje z zespołem • korzysta z kilku źródeł informacji • dobrze rozumie znaczenie przedstawionej tradycji • dba o poprawność przygotowanych informacji oraz o estetykę prezentowanych materiałów	• wykazuje inicjatywę i odgrywa wiodącą rolę w grupie podczas przygotowania ustalonej formy prezentacji informacji • samodzielnie wyszukuje różnorodne, wiarygodne informacje • prezentuje informacje w ustalonej formie w sposób oryginalny, estetyczny i kreatywny (przemyślana kompozycja, ciekawe formy graficzne) • aktywnie wspiera pracę grupy i angażuje się w każdy etap realizacji • dba o poprawność merytoryczną i językową
--	---	---	---	---